

(*R. repens*), Muur (*Stellaria media*, al vier jaar achtereen), Kruiskruid (*Senecio vulgaris*, dito), Paarse Doovenetel (*L. purpureum*, dito), Madeliefje (*Bellis perennis*, dito, dito), Braam (*Rubus* — de soort weet ik niet —), Grootte Brem (*Ulex Europaeus*), Wilde Salie (*Teucrium Scorodonium*), Paardebloem (*Leontodon Taraxacum*), Akker Eereprijs (*Veronica agrestis*), Herderstasch (*Capsella Bursa — pastoris*).

Muggen zwermen in groote menigte. Ook heb ik een Onze-Lieve-Heersbeestje gezien en een slak.

„Alle meezen, behalve baardmannetjes, zijn in 't Vondelpark, ook wemelt het er van winterkoninkjes, boomkruipers en zwarte lijsters, een enkele zanglijster vertoonde zich ook; de spreuwen schijnen deze winter niet te vertrekken, ook zijn er nog kievieten.

„Er worden dit jaar veel bunsings gevangen. (De hemel weet, waar ik dat vandaan had, zelf heb ik er toen geen een gevangen, dat staat vast; bij navraag blijkt me, dat er toen werkelijk veel bunsings in 't Park waren — nu niet meer, wel wezeltjes (1896).

„In de krant heeft gestaan dat er al vleermuizen en kwikstaartjes gezien zijn.

„De hazelaar bloeit nog niet.”

Meer staat er niet. Hieruit blijkt, dat we toen een heel zachte winter gehad hebben, en dat ik me toen weinig bezig hield met tuinplanten, anders had ik wel de Kerstroos (*Helleborus niger* en de Sleutelbloem (*Primula vulgaris*) te vermelden gehad.

Ik kan me niet goed meer herinneren, hoe het gegaan is, maar ik geloof, dat de lijst zijn ontstaan te danken heeft gehad aan de omstandigheid, dat ik een welriekend viooltje buiten bloeiend vond in December. Dat leek me toen heel ongewoon. Ik heb toen ook nog een uitstapje naar de hei gedaan, vandaar de Brem, de Braam en de Salie in de lijst. En ik moet ook wel veel over 't hoofd gezien hebben, want als die planten nog bloeien (voor de meeste is het *nog* en niet *reeds*) dan zijn b. v. ook nog wel de Dag-koekoeksbloem (*Lychnis diurna*), Boeren Wormkruid (*Tanacetum vulgare*), Nagelkruid (*Geum urbanum*) en een enkel Berg-zandklokje (*Jasione montana*) te vinden.

T.

Bekende groeiplaatsen der tot de bijgenoemde familien behoorende Planten.

Eerste Vervolg.

Familie RANUNCULACEEËN.

7. Ranunculus.

- R. Flammula* L. In moerassige zandgronden en weiden, ook aan waterkanten. Ontbreekt nergens op de genoemde plaatsen, is ook in duinpannen zeer algemeen.
- R. Lingua* L. Aan waterkanten en in moerassen. Maastricht, Arcen, Eindhoven, Oudenbosch, Werkendam, Heusden, Nijmegen, (Ooi, Persingen, Beek, Hatert, Lent, Wichem), Apeldoorn (Ankelaar, Broekland, buurt Oosterhuizen te Beekbergen), Winterswijk, Lichtevoorde, Borculo, Epe (Wisselsche veen), Nieuw Loosdrecht, Deventer, Wijhe, Zwolle, Giethoorn, Steenwijkerwold, Hardenberg (veen achter 't Holt), Almelo, Vriezeveen, Meppel, Rolde, Bonger, Sneek, Terissert, Texel, Petten, Callantsoog, Haarlem, Bentvelt bij Haarlem, 's Graveland, Moordrecht, Schoonhoven, Achttienhoven, Leiden, Loosduinen, Gouda, Dordrecht, Zuid Beveland (zeldz.), Oost Zeeuwsch Vlaanderen (zeldz.).
- R. sceleratus* L. Langs slootkanten en in poelen en moerassen, ook in de duinpannen overal vrij algemeen voorkomend.
- R. auricomus* L. Op onbeschaduwde grazige plaatsen, ook op kleidijken tusschen het gras. St. Pietersberg, Valkenburg, Hussenberg, Bunde, Utrecht, Vleuten, Zwolle, Ootmarsum, Meppel, Haren, Groningen, Scheene (Friesl.), Haarlemmerhout, Elswout (bij Haarlem), Overveen, Wassenaar, Voorschoten, Delft, Rotterdam (Oude plantage), Dordrecht en Zwijndrecht (rivieroever), op Walcheren (Middelburg) en Zuid-Beveland zeldzaam.
- R. acer* L. In weilanden en langs wegen en dijken, waar gras groeit, algemeen, ook in duinvalleien.
- R. repens* L. In weilanden en langs wegen, waar gras groeit, algemeen, doch niet zoozeer als de vorige, ook in duinvalleien.
- R. polyanthemus* L. In weilanden en bosschen op kleigrond. Gulpen, Maastricht, Leeuwarden, 's Gravesande.
- R. nemorosus* D. C. Bergweiden en bosschen. Sittard.
- R. bulbosus* L. Langs dijken en wegen en op grazigen zandgrond. Valkenburg, Gronsveld, Gulpen, Bunde, Schinnen, Gennep, Plas-molen (bij Mook), den Bosch, Oudenbosch (algem.), Nijmegen (hier en daar) Huisen, Apeldoorn (niet algem.), Harderwijk, Deventer, Kampen, Emmen, Schiermonnikoog, Vlieland, Texel, Wieringen, Haarlem, Overveen, Amsterdam, Noordwijkerhout, Wassenaar, Voorne, geheel Zeeland beh. St. Philipsland.
- R. Philonotis* Ehrh. Op vochtigen kleigrond vooral naar de zee kant, ook op kalkhoudende klei (in Limburg vooral op löss bouwland). Limburg (algemeen), Bergen op Zoom, Beuningen, Harderwijk (voorste stadsweide en Groentjes), Doornspijk, Amersfoort, Deventer

(stationsterrein), Kampen, Steenwijk, Marum (bij Leeuwarden), Ameland, Terschelling (Hoorn, Midsland), Nieuwediep, Wieringen, Zandpoort, Velzen, Haarlem, Zandvoort (laag weiland), Amsterdam, Monnikendam, Naarden, Hilversum, Huisen, Leiden, Wateringen, Westland, Den Haag, Werkendam, Maassluis, Voprne (Brielle), geheel Zeeland.

- R. arvensis* L. Tusschen het koren en op ander bouwland (in Limburg vooral op löss bouwland). Limburg (algem.), Oudenbosch (zeldz.), Nijmegen (hier en daar vrij veel), Tiel, Doesburg, Zutphen, Twello, Odijk (Utr.), Zalk (bij Kampen), Wijhe, Stap-horst, Leiden, Naaldwijk, Zwijndrecht, Voorne, in geheel Zeeland beh. op St. Philipsland.
- R. muricatus* L. Op moerassige plaatsen naar den zee kant. Vroeger een enkele maal op akkers bij Utrecht gevonden.

8. Ficaria.

- F. ranunculoides* Moench. Op vochtige beschaduwde plaatsen, ook in vochtige weilanden algemeen. Schijnt in Limburg slechts op enkele plaatsen voor te komen (Beek, Spanbeek, Valkenburg, Blerik).

9. Caltha.

- C. palustris* L. Langs slooten en vaarten en in moerassige weilanden algemeen voorkomend.

10. Eranthis.

- E. hyemalis* Salisb. Is gevonden bij Baambrugge, Wijhe, Heino, Hilversum en in het Moesbosch op Walcheren, misschien alleen verwilderd.

11. Helleborus.

- H. viridis* L. Op beschaduwde plaatsen in bergachtige streken, vooral op kalk- en kleigrond. Vleuten (huis ter Haar), Herkten (tusschen Wijhe en Zwolle, kleiland) Soeterwoude, Arkel (bij Gorinchem), Rhoon, Koudekerke (Walcheren), West-Zeeuwsch Vlaanderen.
- H. foetidus* L. Alleen eenige ex. gevonden in het bosch van het huis te Bronkhorst aan den IJsel.

12. Nigella.

- N. arvensis* L. In korenvelden, vooral op kalk- en leemgrond. Alleen bij Maastricht (Valkenburg) gevonden.
- N. damascena* L. In de Ooi bij Nijmegen verwilderd aangetroffen.

13. **Aquilegia.**

A. vulgaris L. Op met gras begroeide en beschaduwde plaatsen. Valkenburg, Nijmegen (oude muur op Mark en Horst te Herveld), Uilenpas (Keppel), Apeldoorn (Ankelaar), Harderwijk (Hulshorst), Doorn (Schoonoord en bosch van Pitt), Schalkwijk (uiterwaarden van de Lek), Baarn, Utrecht (korenland), Bunnik (Wulverhorst), de Bilt (Jachtlust), Steenwijkerwold, Meppel, Huizum (Friesl.), Amsterdam, Velzen (Heerenduin), Vogelenzang (bosch), Vianen, Dordrecht, Oosterland (op Duiveland), Bruinisse (Reigersbosch), ter Neuzen.

14. **Delphinium.**

D. consolida L. In korenvelden. Plasmolen (bij Mook), Nijmegen (Beek, Hees, Meerwijk, Mariënboom, Groesbeek, Weurt), Tiel (Zoelsche pad), Maurik (Betuwe), Arnhem, Zutphen, Utrecht, Vechten (klaverland), Koten, Wijk bij Duurstede, Deventer (pothoofd), Leiden (o. a. spoorbaan), Wassenaar, den Haag, Zuid-dorpe en Hoek (in Oost-Zeeuwsch Vlaanderen, zeldz.).

D. Ajacis L. Vroeger op het puin van een pas aangelegden grintweg bij Kampen, later aan het pothoofd te Deventer.

15. **Aconitum.**

A. Napellus L. Waarschijnlijk alleen verwilderd bij Dalfsen, te Sparenhout (N.-Holl.) in hakhout en op een muur bij de kerk te Kerkrade.

A. Lycotomum L. Waarschijnlijk verwilderd aan de Geul tusschen Cottesen en Epen in Limburg.

16. **Actaea.**

A. spicata L. In bosschen. Alleen in Limburg (Maastricht, Epen, Geulem, Valkenburg, Oud-Valkenburg, Gulpen.)

Familie NYMPHAEACEEEN.

1. **Nymphaea.**

N. alba L. In grachten, kanalen, vijvers, slooten, moerassen en heipoolen. Valkenburg, Velden (Noord Limb.), Plasmolen (bij Mook), Oudenbosch (niet algem.), Vucht, Nijmegen (Ooi, Lent Hees, Neerbosch, Heumen), Winterswijk, Groenlo, Breevoort, Borculo, Doetinchem, Harderwijk (Leuven, gracht van 's Heerenloo), Doornspijk, Almelo, Vriezeveen, Gramsbergen, Giethoorn, Meppel, Hoogeveen, Zwinderen, Scheene, Terissert, Bergen, Haarlem, Muiden, Naarden, Hilversum, Leiden, Westland, Walcheren, Schouwen en Duiveland, Zuid-Beveland, Zeeuwsch Vlaanderen.

2. **Nuphar.**

N. luteum Sm. Op plaatsen als de vorige. Maastricht, Oudenbosch (algem.), Vucht, Nijmegen (algem. ook in 't riviertje het Meer), Eibergen, Breevoort, Groenlo, Borculo, het Loo (grote vijver in het park), Harderwijk (Weiburg, 's Heerenloo), Raalte (Oude Wetering), Heino, Almelo, Vriezeveen, Delden, Kampen, Eesveen, Giethoorn, Koevorden, Andsgracht, Borger, Scheene, Terissert, Haarlem, Hilversum, Leiden, Westland, Schouwen en Duiveland, Walcheren, Westdorpe en Sas van Gent (lange Leede) in Zeeuwsch Vlaanderen.

Vragen en korte Mededeelingen.

De Flora van Nederland.

Zooals te verwachten was, hebben vele vrienden van onze plantenwereld gehoor gegeven aan de roepstem van de heer HEUKELS. Meer dan honderd hebben hun medewerking toegezegd. Noord-Holland, Friesland en Utrecht leveren het grootste contingent, uit Zeeland is slechts één toezegging gekomen, uit Noord-Brahant en Limburg slechts weinige. Wij wekken daarom onze lezers in de zuidelijke en oostelijke provincies van ons land nog eens op, hun steun te verleen, die gerust onmisbaar is.

Sphaeria Robertsi en Hepialus virescens.

Bij de Redactie is ingekomen het volgende schrijven:

Op blad. 176, 2e kolom, wordt gezegd, dat de rups van *Hepialus virescens* leeft in den grond van plantenwortels.

In *Sempervirens* 1890, blz. 599, *Het Nederl. Tuinbouwblad* 1890, blz. 431, en *Album der Natuur* 1892, Wetensch. bijblad, blz. 15 wordt beweerd, dat die rups leeft op de Rata-tree, *Metrosideros lucida*. Zie: Baillon's Dictionnaire de Botanique, en het komt me wel wat scheef voor, dat die rups in den grond leeft. Wie is de zegsman daarvan?

C. S. N.

Namens de Redactie heb ik mij gewend tot onzen welbekenden lepidopteroloog, den Heer P. C. T. Snellen, dien ik als altijd bereid vond, om mij te helpen. Hij schreef mij:

WelEd. Heer!

Gaarne aan uw verzoek voldoende, heb ik hierbij het genoegen u te melden, dat de voorstelling, dat de rups van *Hepialus* (*Charagia* Scott) *Virescens* in den grond zou

leven, nog zoo scheef niet is. Alle bekende rupsen van *Hepialina* toch voeden zich met plantenwortels of het merg van planten en boomen, zij behooren allen tot de „interne” rupsen. Zie, als voorbeeld, de afbeelding en beschrijving der eerste toestanden van eene inlandsche soort, *Hepialus Sylvinus* L. in Sepp, Ned. Ins. deel VIII N. 33. Meer bevreemdend zou inderdaad de voorstelling wezen, dat de rups van eene *Hepialide* op eene plant leefde.

Wat nu speciaal *Hep. Virescens* Doubl. in Dieffenbach's *New Zealand* II p. 284 aangaat, zoo is de beschrijving der eerste toestanden gepubliceerd door Hutton, in de *Entomologist*, deel 18 (1885) p. 30, welke beschrijving is vertaald door den heer August Hoffmann te Hannover, in de *Stett. Ent. Zeitung* van 1885 p. 313. Volgens dat bericht, dat zeer belangrijke bijzonderheden behelst, leeft de rups van *Virescens* in den stam van *Aristotelia Racemosa*, ook wel in den stengel van *Olea Apetala* en *Leptospermum*.

Het hiermede in tegenspraak schijnende berigt, door den heer Star Nauta uit verschillende botanische tijdschriften aangehaald, is het gevolg eener vergissing. In der haast heeft de eerste, die het te berde bragt, over het hoofd gezien, dat het niet past op *Hep. Virescens*, maar op eene niet nader benoemde soort van *Sphinx*? De rups van deze wordt gezegd te leven aan de wortels van de Rata-tree (*Metrosideros robusta*). Zie het aangehaalde werk, ook op pag. 284.

Vertrouwende, hiermede aan uw verlangen te hebben voldaan en steeds gaarne te uwen dienste, noem ik mij na vriendschappelijke groete hoogachtend

Uw dw. dr.

P. C. T. SNELLEN.

Nu was nog niet uitgemaakt, of het slachtoffer der *Sphaeria Robertsi* de rups van *Hepialus virescens* dan wel